

Каленік Ксенія Володимирівна¹,
кандидат економічних наук, доцент кафедри
торгівлі, готельно-ресторанної та митної
справи,

Баламут Ганна Сергіївна¹,
кандидат економічних наук, доцент кафедри
економіки та бізнесу,

¹ Державний біотехнологічний університет

Kalienik Kseniia¹, PhD in Economics, Associate
Professor of the Department of Trade, Hotel and
Restaurant and Customs Affairs,
<https://orcid.org/0000-0002-1219-2404>

Balamut Hanna¹, PhD in Economics, Associate
Professor of the Department of Economics and
Business,
<https://orcid.org/0000-0002-8337-2074>

¹ State Biotechnological University

**ФІНАНСОВІ ПОТОКИ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ: СУТНІСТЬ, ОЦІНКА
ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ
FINANCIAL FLOWS OF RESTAURANT BUSINESS ENTERPRISES: ESSENCE, ASSESSMENT OF
MANAGEMENT EFFICIENCY**

Каленік К. В., Баламут Г. С. Фінансові потоки підприємств ресторанного бізнесу: сутність, оцінка ефективності управління. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 1. С. 332 – 338.

Kalienik K., Balamut H. Financial flows of restaurant business enterprises: essence, assessment of management efficiency. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2024. Volume 9. № 1, pp. 332 – 338.

Мета статті полягає в дослідженні сутності поняття «фінансовий потік», удосконалення системи показників для аналізу ефективності управління фінансовими потоками підприємства ресторанного бізнесу. У процесі дослідження використано методи: теоретичного узагальнення, наукової абстракції, систематизації та декомпозиції, формалізації, економіко-математичний, графічний. Результати дослідження. У статті проаналізовано основні підходи до розгляду сутності поняття «фінансовий потік» у сучасній науковій літературі та визначено його характерні особливості. Визначено особливості управління фінансовими потоками підприємств ресторанного бізнесу. Розроблено модель утворення фінансового потоку підприємства ресторанного бізнесу. Представлено математичні моделі фінансових потоків підприємства ресторанного бізнесу та розроблено систему показників оцінки ефективності управління фінансовими потоками підприємства ресторанного бізнесу. Наукова новизна. Набула подальшого розвитку система показників оцінки ефективності управління фінансовими потоками підприємств ресторанного бізнесу, яка, на відміну від традиційних, дозволяє на основі даних оперативного фінансового обліку здійснювати комплексну оцінку достатності фінансового потоку для забезпечення відтворювального розвитку підприємства ресторанного бізнесу, що сприяє оптимізації часу на прийняття управлінських рішень. Практична значущість. Розроблена модель утворення фінансового потоку підприємства ресторанного бізнесу створює можливість здійснення контролю ритмічності операційного циклу, сприяє зростанню обсягів діяльності, формуючи економічні відносини між суб'єктами, а також сприяє формуванню вхідних та вихідних грошових потоків. Подальші дослідження плануються присвятити аналізу управлінських та сучасних цифрових технологій (ощадливе виробництво, процес-майнінг, технологічні платформи та ін.) у контексті підвищення ефективності процесу управління фінансовими потоками. Вирішенню цих питань плануються присвятити наступні дослідження.

Ключові слова: фінанси, фінансовий потік, грошовий потік, фінансове управління, підприємство, ресторанний бізнес, оцінка ефективності.

The purpose of the article is to study the essence of the concept of "financial flow" and improve the system of indicators for analyzing the effectiveness of the management of financial flows in the restaurant business enterprise. The study was conducted using a rigorous set of research methods, including theoretical generalization, scientific abstraction, systematization and decomposition, formalization, economic-mathematical, and graphic. These methods were chosen to ensure the robustness and reliability of the research findings. Research results. The article analyzes the main approaches to considering the essence of the concept of "financial flow" in modern scientific literature and defines its characteristic features. Features of managing the financial flows of restaurant business enterprises are determined. A model of the formation of the financial flow of a restaurant business enterprise has been developed. Mathematical models of the financial flows of a restaurant business enterprise are presented. For a justified managerial influence on the formation, distribution, and redistribution of financial resources, a model of the financial flow cycle of the restaurant business enterprise is proposed. To assess the sufficiency of financial flows for the implementation of current financial and economic activities and to optimize the time for making management decisions regarding current and operational financial management, a system of indicators for evaluating the effectiveness of financial flow management has been developed. This research has made a unique contribution to the field by further developing the system of indicators for evaluating the effectiveness of the management of financial flows of restaurant business enterprises. Unlike traditional approaches, this system allows for a comprehensive assessment of the sufficiency of the financial flow based on operational financial accounting data. This novel approach can help ensure the reproductive development of the restaurant business enterprise and optimize the time for making management decisions. The model of the formation of the financial flow of a restaurant business enterprise, which has been developed because of this research, has significant practical implications. It provides a means to control the rhythmicity of the operating cycle, contributes to the growth of activity volumes, forms economic relations between subjects, and aids in the formation of incoming and outgoing cash flows. These practical applications can potentially lead to improved financial management in the

restaurant business sector. Practical significance. Implementing the developed risk management information system ensures a high level of validity of management decisions regarding strategic alternatives: risk rejection, risk diversification, or compensation. Further research is planned to analyze management and modern digital technologies (lean production, process mining, technological platforms, etc.) to increase the efficiency of the financial flow management process.

Keywords: *finance, financial flow, cash flow, financial management, enterprise, restaurant business, performance evaluation.*

Вступ

Постановка проблеми у загальному вигляді. Розвиток економічної діяльності будь-якого суб'єкта господарювання характеризується складністю та динамічністю фінансових зв'язків та відображається в потокових процесах. Забезпечити оптимізацію економічного процесу суб'єктів господарювання можливо на основі раціонального та збалансованого руху фінансових потоків, пов'язаних із формуванням, розподілом, перерозподілом та використанням фінансових ресурсів.

Ресторанний бізнес знаходиться в постійній динаміці, відповідаючи на нові запити клієнтів та задовольняючи їх вимоги. Ефективне управління фінансовими потоками підприємств ресторанного бізнесу сприяє забезпеченню нормального відтворювального процесу, досягненню фінансової рівноваги, ефективному використанню усіх видів ресурсів, своєчасному виконанню зобов'язань перед бюджетом та позабюджетними фондами, забезпеченню сталого фінансового стану, підвищенню рівня ділової активності, досягненню стратегічних цілей та підвищенню конкурентоспроможності підприємства [2]. Сучасні реалії ведення бізнесу, які значно ускладнилися з початком військової агресії РФ та характеризуються обмеженістю джерел формування фінансових ресурсів, актуалізують питання дослідження теоретичних та практичних аспектів управління фінансовими потоками.

Теоретичні, організаційні та методичні аспекти фінансового управління на підприємстві викладені в наукових працях багатьох провідних вітчизняних та зарубіжних учених-економістів: Г. Азаренкової [1], О. Базилінської, С. Баженова [2], О. Бондаренко [3], В. Гросул, Т. Колеснік [4], О. Коцюрба, М. Грешнікової [6], Ю. Ланкової [7], Ю. Нікольчук [9], О. Панченко [10], С. Смірної [11], Ш. Тимош [12], В. Янковської [14], А. Марантіка, Х. Ратход, Р. Чаухан, Л. Путрі, А. Маселено [15] та інших. Високо оцінюючи наявний науковий внесок у сфері управління фінансовою діяльністю, слід зазначити що, незважаючи на різноманітну спрямованість публікацій теоретико-методологічної та прикладної спрямованості, присвячених дослідженню питань управління фінансами, розуміння сутності фінансових потоків як сучасного елемента управління фінансами підприємства ресторанного бізнесу неоднозначне та має суперечливий характер, що суттєво ускладнює процес логічного формування фінансової стратегії підприємства ресторанного бізнесу та її практичної реалізації. Потребують подальшого наукового пошуку питання удосконалення системи показників оцінки ефективності управління фінансовими потоками, яка дозволить всебічно оцінити їх рівномірність і достатність для забезпечення відтворювального розвитку підприємства ресторанного бізнесу.

Вирішення зазначених проблем дозволить не тільки визначити правильний імпульс розвитку аналітичного інструментарію, але й сформуванню базис сучасного управлінського мислення, що відповідає вимогам сучасної економіки.

Формулювання цілей статті

Метою статті є дослідження сутності поняття «фінансовий потік», удосконалення системи показників для аналізу ефективності управління фінансовими потоками підприємства ресторанного бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження

Вивчення фахової економічної літератури [1; 4-7] дозволило визначити, що науковий інтерес до дослідження потокового управління фінансами підприємств проявляється наприкінці ХХ століття. Як предмет дослідження в системі фінансів «фінансові потоки» вперше були виділені в рамках макроекономічної науки. Щодо фінансів підприємств, то це поняття з'явилося у процесі розвитку фінансових відносин на всіх стадіях суспільного відтворення. Разом з тим окремі аспекти динамічного підходу до управління фінансовими потоками були описані в роботі К. Маркса «Капітал» [8]. Описуючи взаємозв'язок між рухом товарів і рухом грошей, К. Маркс акцентував увагу тому, що «...безперервність руху властива тільки грошам; рух грошей є процесом, в якому, гроші міняються місцями з новими товарами» [8, с. 247]. Таке трактування визначило динамічний характер фінансових відносин, їх взаємозв'язок із обігом товарів, що своєю чергою заклало основи становлення теорії управління фінансовими потоками. Сьогодні фінансові потоки охоплюють усі сфери діяльності підприємства ресторанного бізнесу та виконують ініціативну роль у ході реалізації елементами системи фінансів підприємств ресторанного бізнесу функцій: розподільної, обслуговуючої, контролюючої, захисної, накопичувальної, страхової. Вони не лише ініціюють матеріальні потоки, а й обслуговують та сприяють їх оптимізації.

Базовим у концепціях фінансового управління підприємством є поняття «фінансовий потік». Від того, який сенс вносять науковці, керівники та провідні спеціалісти підприємств до його розуміння, залежить організація процесу його кругообігу. Для визначення сутності фінансового потоку та особливостей його кругообігу в підприємствах ресторанного бізнесу необхідно чітко розуміння самого поняття «потік» як об'єкта фінансового управління.

Потік – це економічний процес, який відбувається безперервно у часі та вимірюється в одиницях за певний період часу [1, с. 23]. Рух фінансових ресурсів через процеси формування та використання

обумовлює виникнення вартісних потоків між елементами системи [4, с. 39]. Рух фінансових ресурсів містить дві взаємозалежні групи фінансових відносин, що відображають різні напрями руху грошових потоків і різну мотивацію фінансової діяльності місцевих органів влади, господарюючих суб'єктів і населення: формування грошових ресурсів і використання грошових ресурсів, що забезпечує безперервність відтворювального процесу. [6]. Їх ознакою є наявність у часі та просторі. Отже, потік фінансових ресурсів проявляється не в статичі, а в динаміці. Статичність потоку фінансових ресурсів означає тимчасове призупинення їхнього руху і виступає одним із етапів його загальної динаміки. Між статичними величинами запасів та динамічними характеристиками потоків існує тісний взаємозв'язок, оскільки потік характеризує процес зміни запасу, а запас відображає результат зміни та накопичення потоку. У цьому аспекті заслуговує на увагу точка зору О.В. Шишкіної та А.А. Баранець, відповідно до якої «...існує фундаментальна відмінність між двома класами змінних: запасами і потоками. Розподіл на запаси та потоки пов'язаний з вимірюванням змінних у часі» [13, с. 189]. Безумовно, фінансовий потік формується та обслуговується на основі просторово-часової послідовності моментів – економічних процесів [4, с. 40] і відображає обсяги ресурсів, що змінюються в результаті операцій, що повторюються в процесі формування та використання активів підприємства [9, с. 223].

Розвиток наукових підходів, присвячених проблемам фінансового управління, свідчить про наявність у сучасній науковій літературі різних підходів щодо визначення поняття «фінансовий потік». Узагальнення результатів проведеного теоретичного дослідження дозволило визначити наявність трьох основних підходів щодо визначення сутності фінансових потоків (рис. 1).

Поняття «фінансовий потік» передбачає спрямований рух фінансових ресурсів від джерел фінансування до споживача фінансових ресурсів з метою забезпечення розвитку підприємства ресторанного бізнесу в процесі комплексного фінансового планування. Управління фінансовими потоками спрямоване на забезпечення сталого розвитку підприємства ресторанного бізнесу на основі обґрунтованого управлінського впливу на процеси формування, розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів, комплексне використання доходів і витрат, а також одержання прибутку [9, с. 220]. Слід зазначити, що напрямок руху фінансових потоків відображає можливість збільшення або зменшення фінансових потоків за умови ефективного використання фінансових ресурсів.

Підхід до розгляду сутності поняття «фінансовий потік»	Ключові аспекти
Фінансові потоки на макро- та мікрорівні (в управлінні економічними процесами підприємства ресторанного бізнесу)	Циркуляція фінансових потоків в економічному середовищі відбиває широкий діапазон параметрів та характеристик потоку, які формують властивості реагувати на вплив суб'єкта управління; взаємини між учасниками ринкового середовища визначають особливості фінансового потоку та його кругообігу
Фінансові потоки на мікрорівні (в управлінні фінансами підприємства ресторанного бізнесу)	Основна мета фінансового потоку – забезпечення фінансової рівноваги підприємства ресторанного бізнесу шляхом збалансування обсягів надходжень та витрачання коштів, а також їх синхронізації у часі
Фінансові потоки в макро- та мікроекономічних системах (в управлінні логістичними системами підприємства ресторанного бізнесу)	Рух фінансових ресурсів підприємства ресторанного бізнесу є результатом взаємодії учасників економічних відносин та розглядається як ключовий аспект управління господарською діяльністю. Забезпечення оптимальності фінансових потоків у макро- та мікроекономічних системах зумовлює отримання синергетичних ефектів усіма учасниками економічних відносин

Рис. 1. Основні підходи до розгляду сутності поняття «фінансовий потік» у сучасній науковій літературі

Джерело: складено авторами на основі узагальнення [1; 7]

Внаслідок руху фінансових потоків діяльність підприємства ресторанного бізнесу орієнтується на підвищення стратегічної ефективності діяльності в перспективі за рахунок зростання величини капіталу, надходження від капітальних вкладень, підвищення рівня фінансової стійкості та платоспроможності. За такої умови величина позитивного чистого грошового потоку лише забезпечує приріст фінансових ресурсів підприємства ресторанного бізнесу у поточному періоді. Відсутність чітко означених меж фінансових відносин та складу фінансових ресурсів досить часто призводить до ототожнення вченими фінансових потоків (руху фінансових ресурсів) з грошовими потоками (рухом коштів) [6, с. 90] та, відповідно, наявності протиріч щодо доцільності управління в межах фінансового менеджменту грошовими потоками або навпаки, необхідності управління фінансовими потоками (без урахування грошових). Безумовно, фінансові потоки тісно пов'язані з грошовими, оскільки існування фінансів безпосередньо пов'язане з існуванням грошей. Проте, як доречно зазначає О.С. Бондаренко, «...причиною, що зумовила виникнення та існування фінансів на макро-, мезо- та мікрорівнях є насамперед потреба економічних суб'єктів (домогосподарств, суб'єктів господарювання та держави) у ресурсах, необхідних для забезпечення їх діяльності» [4, с. 39].

Проведений аналіз сутності поняття «фінансовий потік» дозволяє зробити висновок про те, що він може виникати на будь-якій стадії процесу відтворення та пов'язаний із необхідністю забезпечення приросту авансового капіталу. З моменту свого виникнення фінансові потоки опосередковують процеси формування, розподілу та використання фондів грошових засобів. Проте грошовий потік пов'язаний

безпосередньо з потоком платежів (оплата за товар постачальникам або послуги), які обслуговують певну господарську операцію. В результаті це призводить до змін у структурі активів, власного капіталу та зобов'язань підприємства ресторанного бізнесу. Утворення грошового потоку відбувається у межах певного часового інтервалу [5, с. 84]. Взаємозв'язок понять «фінансові ресурси», «грошові кошти», «грошовий потік» та «фінансовий потік» представлено на рис. 2.

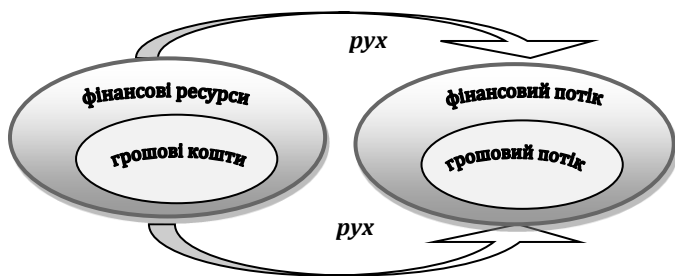

Рис. 2. Взаємозв'язок понять «фінансові ресурси», «грошові кошти», «грошовий потік» та «фінансовий потік»

діяльності підприємства ресторанного бізнесу у зв'язку з надходженням (вхідні грошові потоки) або витрачанням (вихідні грошові потоки) грошових коштів та їх цільової спрямованості. З огляду на це до грошових потоків не відносять залишки коштів на рахунках підприємства ресторанного бізнесу, оскільки вони не характеризують їх рух, лише показують наявність на звітну дату [12, с. 245].

Раціональне формування грошових потоків сприяє ритмічності операційного циклу підприємства ресторанного бізнесу та забезпечує зростання обсягів діяльності. При цьому, будь-яке порушення платіжної дисципліни негативно впливає на взаємовідносини підприємства ресторанного бізнесу з різними контрагентами, призводить до погіршення фінансових результатів та рівня конкурентоспроможності. Розвиток економічних процесів розширює коло фінансових відносин та визначає характер руху фінансових потоків [13, с. 192]. Розглядаючи фінансові ресурси як рушійну силу товарно-грошового потоку підприємства, можна стверджувати, що саме вони забезпечують безперервний процес функціонування підприємства, формуючи економічні відносини між суб'єктами, а також сприяють формуванню вхідних та вихідних грошових потоків підприємства. Взаємозв'язок грошового та фінансового потоків представлено на рис. 3.

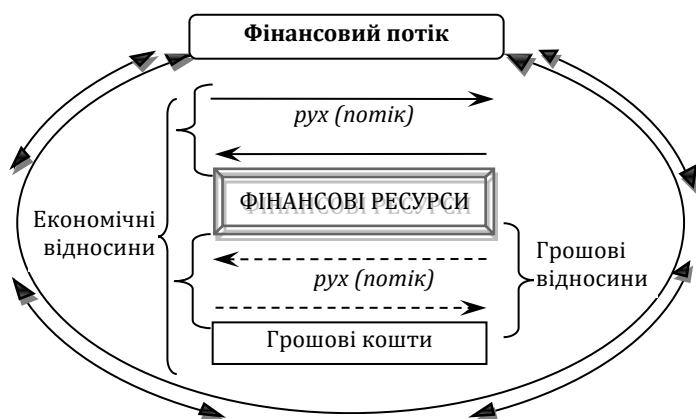

Рис. 3. Модель утворення фінансового потоку підприємства ресторанного бізнесу

Джерело: розроблено авторами на основі узагальнення [1; 4; 6; 7; 13]

ресторанного бізнесу. Це підтверджує твердження про те, що фінансові ресурси виступають матеріальним носієм фінансових відносин. Математично це твердження можна представити функцією залежності економічних відносин та фінансових ресурсів у часі:

$$FS = f\{EO_i; FR_i; t\} \quad (1)$$

де, FS – фінансовий потік підприємства ресторанного бізнесу;

EO_i – економічні відносини, що супроводжують i -тий фінансовий ресурс;

FR_i – фінансовий ресурс, який рухається у межах i -го фінансового потоку;

t – тимчасовий інтервал, у якому здійснюється фінансовий потік.

Така залежність має певні особливості. За умови, коли фінансові ресурси мають статичний характер, тобто рух відсутній, підстави для виникнення економічних відносин відсутні ($EO_i = 0$). У цьому випадку фінансові потоки дорівнюватимуть лише фінансовим ресурсам ($FS = FR_i$):

$$\text{якщо } EO_i = 0, \text{ то } FS = FR_i \quad (2)$$

Маючи динамічний характер, фінансовий потік оцінюється кількістю фінансових ресурсів за певний період, тобто фінансовий потік набуває властивостей «фінансів» як економічної категорії та «фінансових ресурсів» як кількісне вираження загальних активів підприємства (формула 1). Враховуючи, що фінансові потоки виникають у результаті здійснення підприємством різних видів діяльності

(операційної, фінансової, інвестиційної, ін.), характеризуються багатьма видами фінансових ресурсів та економічних відносин, що виникають внаслідок їх руху, модель фінансового потоку може бути представлена таким чином:

$$FS = (P; R_{FS}(S_{FSO}; C_{FSK}); t; EO; FR; V^{FR}) \quad (3)$$

де, FS – фінансовий потік підприємства ресторанного бізнесу;

$P = \{P_1; P_2; \dots, P_i\}$ – безліч місць здійснення фінансового потоку;

R – рух фінансового потоку;

$R(S_{FSO}) = \{R(S_{FSO})_1; R(S_{FSO})_2; \dots, R(S_{FSO})_n\}$ – безліч джерел фінансового потоку;

$R(C_{FSK}) = \{R(C_{FSK})_1; R(C_{FSK})_2; \dots, R(C_{FSK})_n\}$ – безліч завершень фінансового потоку;

$t = \sum(t_kEO_m - t_0EO_m)$; $m=1$ – часовий період здійснення фінансового потоку;

$t_0EO_m = \{t_0EO_1; t_0EO_2; \dots, t_0EO_n\}$ – час початку економічних відносин;

$t_kO_m = \{t_kO_1; t_kO_2; \dots, t_kO_n\}$ – час завершення економічних відносин;

FR_i – вид фінансового ресурсу, що рухається у межах i -го фінансового потоку;

$V^{FR}_i = \{V^{FR}_1; V^{FR}_2; \dots, V^{FR}_n\}$ – обсяг i -го фінансового ресурсу у кількісному вираженні.

Узагальнюючи результати проведеного теоретичного дослідження сутності поняття фінансовий потік, слід визначити його характерні особливості:

– першопричиною виникнення та існування фінансових потоків підприємства ресторанного бізнесу виступає потреба в ресурсах, які б забезпечили його функціонування та розвиток;

– складовими фінансових потоків є різні форми та види руху фінансових ресурсів, а не грошових коштів;

– фінансовий потік характерний для фінансів підприємства ресторанного бізнесу на різних стадіях відтворювального процесу;

– фінансовий потік характерний для певної господарської системи;

– основною функцією фінансового потоку є формування (акумулявання), розміщення (інвестування), використання та збільшення (компаундування) фінансових ресурсів;

– фінансовий потік означає рух певним чином сформованого обсягу фінансових ресурсів за певний період часу;

– рух фінансових потоків може мати як продуктивний, і деструктивний характер (коли через фінансові потоки кошти виводяться межі господарської системи);

– фінансовий потік може виникати перед матеріальним потоком, одразу з ним чи після нього за результатами здійснення господарських операцій у часі та просторі;

– фінансовий потік створює умови для підвищення конкурентоспроможності та зростання вартості підприємства ресторанного бізнесу.

У спеціалізованій фаховій літературі показники аналізу фінансових потоків підприємств ресторанного бізнесу відображені частково. Як наслідок, кожен із учених по-різному підходить до питань оцінки ефективності управління фінансовими потоками на підприємстві, акцентуючи увагу лише на окремих її складових. Більшість існуючих підходів до управління фінансовими потоками базуються на різних методичних підходах до розрахунку показників, ґрунтуються на засадах порівняння розрахованих значень коефіцієнтів із встановленими нормативами та не враховують галузеві особливості підприємств різних видів економічної діяльності, в т.ч. ресторанного бізнесу. З метою підвищення рівня рівномірності та достатності фінансових потоків, а також визначення напрямів забезпечення ефективного цілеспрямованого управління ними необхідний їх детальний аналіз. Для цього розроблено комплексну систему показників оцінки ефективності управління фінансовими потоками підприємств ресторанного бізнесу (табл. 1).

Таблиця 1. Система показників оцінки ефективності управління фінансовими потоками підприємств ресторанного бізнесу

№ п/п	Показники	Позначення	Формула розрахунку
1	Показник наявності дефіциту (надлишку) фінансових потоків	ΔFS	$\Delta FS = (BPC + Z_k + (Z^d_k - Z^{np}_k)) - Z^k_k$ <p>де, BPC – обсяг виручки від реалізації кулінарної продукції та рестораних послуг, тис. грн; Z_k – запаси на кінець звітного періоду, тис. грн; Z^d_k – дебіторська заборгованість на кінець звітного періоду, тис. грн; Z^{np}_k – прострочена дебіторська заборгованість на кінець звітного періоду, тис. грн; Z^k_k – кредиторська заборгованість на кінець звітного періоду, тис. грн.</p>
2	Коефіцієнт достатності формування сукупного фінансового потоку покриття короткострокових зобов'язань	$K_{D(O)}^{FS}$	$K_{D(O)}^{FS} = \frac{\Delta FR + FS_{in}}{FS_{out} + Z^k}$ <p>де, ΔFR – залишки фінансових ресурсів на початок періоду, тис. грн.; FS_{in} – сукупний вхідний фінансовий потік, тис. грн.; FS_{out} – сукупний вихідний фінансовий потік, тис. грн.; Z^k – обсяг кредиторської заборгованості, тис. грн.</p>

№ п/п	Показники	Позначення	Формула розрахунку
3	Коефіцієнт трансформації фінансового потоку	K_{TR}^{FS}	$K_{TR}^{FS} = \frac{FS_{out}}{FS_{in}}$ де, FS_{out} – сукупний вихідний фінансовий потік, тис. грн; FS_{in} – сукупний вхідний фінансовий потік, тис. грн;
4	Коефіцієнт спрямованості фінансового потоку	K_R^{FS}	$K_R^{FS} = \frac{P_i}{P_i}$ де, P_i – обсяг надходжень за i -м видом діяльності, тис. грн; P_i – обсяг витрат за i -м видом діяльності, тис. грн.
5	Коефіцієнт достатності формування фінансового потоку за рахунок результатів діяльності	$K_{D(P)}^{FS}$	$K_{D(P)}^{FS} = \frac{FS_{in}}{FS_{out}}$ де, FS_{in} – сукупний вхідний фінансовий потік, тис. грн; FS_{out} – сукупний вихідний фінансовий потік, тис. грн.
6	Коефіцієнт достатності формування вхідного фінансового потоку для погашення дебіторської заборгованості	$K_{D(Z^D)}^{FS}$	$K_{D(Z^D)}^{FS} = \frac{FS_{in}}{Z^D}$ де, FS_{in} – сукупний вхідний фінансовий потік, тис. грн; Z^D – обсяг дебіторської заборгованості за звітний період, тис. грн.
7	Коефіцієнт достатності формування вихідного фінансового потоку на погашення кредиторської заборгованості	$K_{D(Z^K)}^{FS}$	$K_{D(Z^K)}^{FS} = \frac{FS_{out}}{Z^K}$ де, FS_{out} – сукупний вихідний фінансовий потік, тис. грн; Z^K – обсяг кредиторської заборгованості за звітний період, тис. грн.
8	Коефіцієнт достатності чистого фінансового потоку	K_D^{CFS}	$K_D^{CFS} = \frac{CFS}{FS_{in} + Z^K}$ де, CFS – чистий фінансовий потік підприємства ресторанного бізнесу у аналізованому періоді, тис. грн; FS_{in} – вихідний фінансовий потік, тис. грн; Z^K – обсяг кредиторської заборгованості за звітний період, тис. грн.
9	Коефіцієнт оборотності чистого фінансового потоку	K_{OB}^{FS}	$K_{OB}^{FS} = \frac{T}{CFS}$ де, $VPч$ – обсяг виручки від реалізації кулінарної продукції та ресторанних послуг, тис. грн; CFS – чистий фінансовий потік підприємства ресторанного бізнесу, тис. грн.

Джерело: розроблено авторами на основі узагальнення [1; 4; 6; 7; 13; 15]

Розроблена система показників оцінки ефективності управління фінансовими потоками підприємств ресторанного бізнесу дозволяє на основі даних оперативного фінансового обліку здійснювати комплексну оцінку достатності фінансового потоку для забезпечення відтворювального розвитку підприємства ресторанного бізнесу, що сприяє оптимізації часу на прийняття управлінських рішень.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Специфіка формування та використання фінансових ресурсів призводить до того, що важливу роль в управлінні ними відіграють не лише кінцеві результати (прибуток, збитки), а й рівновага між потребою у засобах та їх надходженням. Підприємство ресторанного бізнесу має мати достатню кількість ліквідних ресурсів, що дозволить йому своєчасно та повністю виконувати свої фінансові зобов'язання, забезпечувати безперервність діяльності та його розвиток. За результатами проведеного теоретичного дослідження виділено три основні підходи до визначення сутності поняття «фінансовий потік»: на макро- та мікрорівні (в управлінні економічними процесами), на мікрорівні (в управлінні фінансами підприємств ресторанного бізнесу) та в макро- та мікрологістичних системах (в управлінні логістичними системами підприємства ресторанного бізнесу). Для обґрунтованого управлінського впливу на процеси формування, розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів запропоновано модель кругообігу фінансового потоку підприємства ресторанного бізнесу. З метою оцінки достатності фінансових потоків для здійснення поточної фінансово-господарської діяльності, оптимізації часу на прийняття управлінських рішень щодо поточного та оперативного фінансового управління розроблено систему показників оцінки ефективності управління фінансовими потоками.

Література

1. Азаренкова Г. Фінансові потоки в системі економічних відносин: монографія. Харків: ВД ІНЖЕК, 2006, 328 с.

2. Баженова С., Пологовська Ю., Канцур І. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2022. №38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1280>.
3. Базилінська О.Я., Панченко О.І. Фінансова стійкість у системі стратегічного управління підприємством. *Проблеми економіки*. 2019. №1(39). С. 89-94.
4. Бондаренко О.С. Розвиток парадигми управління фінансами підприємств в умовах логістизації економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №12. С. 38-41.
5. Гросул В.А., Колеснік Т.С. Формування фінансової стратегії підприємств роздрібної торгівлі: монографія. Харків: ХДУХТ, 2015, 239 с.
6. Коцюрба О.Ю., Грешнікова М.О. Фінансові потоки підприємства: сутність, класифікація та шляхи оптимізації. *Наукові записки*. 2012. Випуск 12. С. 88-92.
7. Ланкова Ю.В. Фінансові потоки в логістичній діяльності підприємства. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2011. №2. С. 25-27.
8. Маркс К. Капітал. Класика економічної думки. Харків: Фоліо, 2010. 1600 с.
9. Нікольчук Ю.М. Готельно-ресторанний бізнес: сучасний стан, фінансове забезпечення, інвестиційна привабливість та перспективи подальшого розвитку в Україні. *Бізнес-Інформ*. 2020. №5. С. 218-226.
10. Панченко О.І. Фінансове забезпечення стратегії інноваційного розвитку підприємств агропромислового комплексу. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018. № 4. С. 106-113.
11. Смірная С.М. Формування стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства. *Modern Economics*. 2018. Випуск 8. С. 190-198. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/formation-of-the-financial-and-economicsecurity-strategy-of-the-enterprise>.
12. Тимош І. Оптимізація грошових потоків у системі підприємницької діяльності. *Економічний аналіз*. 2008. №3(19). С. 244-246.
13. Шишкіна О.В., Баранець А.А. Дослідження сутності фінансової діяльності суб'єктів підприємницької діяльності. *Фінансові дослідження*. 2017. №1(2). С. 186-195.
14. Янковська В.А. Фінансова стратегія та її роль у розвитку підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства*. 2013. № 50. С. 182-187.
15. Marantika A., Rathod H.S., Chauhan R., Putri L.T., Maselena A. Ethics in Finance, Financial Globalization and Stakeholder Responsibility: New Concept of Corporate Finance. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*. 2020. Vol. 24. Issue 1. P. 1556-1563.

References

1. Azarenkova, H. (2006). *Finansovi potoky v systemi ekonomichnykh vidnosyn*. [Financial flows in the system of economic relations]. VD INZhEK. Kharkiv. Ukraine.
2. Bazhenova, S., Polohovs'ka, Yu., Kantsur, I. (2022). «Development of hotel and restaurant business in today's conditions». *Ekonomika ta suspil'stvo*. №38. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1280>.
3. Bazilins'ka, O.Ya., Panchenko, O.I. (2019). «Financial stability in the system of strategic management of the enterprise». *Problemy ekonomiky*. №1(39). pp. 89-94.
4. Bondarenko, O.S. (2016). «Development of the paradigm of enterprise finance management in the conditions of economic logistics». *Investytsii: praktyka ta dosvid*. №12. pp. 38-41.
5. Hrosul, V.A., Koliesnik, T.S. (2015). *Formuvannia finansovoi stratehii pidpriemstv rozdribnoi torhivli*. [Formation of the financial strategy of retail trade enterprises]. KhDUKht. Kharkiv. Ukraine.
6. Kotsiurba, O.Yu., Hreshnikova, M.O. (2012). «Financial flows of the enterprise: essence, classification and ways of optimization». *Naukovi zapysky*. Issue 12. pp. 88-92.
7. Lankova, Yu.V. (2011). «Financial flows in the logistics activities of the enterprise». *Naukovyj visnyk: Finansy, banky, investytsii*. №2. pp. 25-27.
8. Marks, K. (2010). *Kapital. Klasyka ekonomichnoi dumky*. [A classic of economic thought]. Folio. Kharkiv. Ukraine.
9. Nikol'chuk, Yu.M. (2015). «Hotel and restaurant business: current state, financial support, investment attractiveness and prospects for further development in Ukraine». *Biznes-Inform*. №5. pp. 218-226.
10. Panchenko, O.I. (2018). «Financial support of the strategy of innovative development of enterprises of the agro-industrial complex». *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnia*. № 4. pp. 106-113.
11. Smirnaia, S.M. (2018). «Formation of the company's financial and economic security strategy». *Modern Economics*. Issue 8. pp. 190-198. Available at: <https://modecon.mnau.edu.ua/formation-of-the-financial-and-economicsecurity-strategy-of-the-enterprise>.
12. Tymosh, I. (2008). «Optimization of cash flows in the system of entrepreneurial activity». *Ekonomichnyj analiz*. №3(19). pp. 244-246.
13. Shyshkina, O.V., Baranets', A.A. (2017). «Study of the essence of financial activity of business entities». *Finansovi doslidzhennia*. №1(2). pp. 186-195.
14. Yankovs'ka, V.A. (2013). «Financial strategy and its role in enterprise development». *Visnyk NTU «KhPI». Serii: Aktual'ni problemy upravlinnia ta finansovo-hospodars'koi diial'nosti pidpriemstva*. № 50. pp. 182-187.
15. Marantika, A., Rathod, H.S., Chauhan, R., Putri, L.T., Maselena, A. (2020). «Ethics in Finance, Financial Globalization and Stakeholder Responsibility: New Concept of Corporate Finance». *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*. Vol. 24. Issue 1. pp. 1556-1563.

Стаття надійшла до редакції 08.01.2024 р.